STAATSCOURANT
Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.
Nr. 33890
29 september 2026

Controleprotocol gemeentelijk stembureau, Centraal Stembureau's (cluster)

Inleiding

Het gemeentelijk stembureau gebruikt uitslagprogrammatuur voor het optellen van de uitkomsten van de stembureaus in de gemeente. Met behulp van dit controleprotocol controleert het gemeentelijk stembureau deze optellingen. In Nederland hebben we namelijk het uitgangspunt dat het papieren proces bij verkiezingen leidend is. Door dit controleprotocol is zeker dat de digitale bestanden en het papieren proces-verbaal hetzelfde zijn. Het gemeentelijk stembureau is verplicht dit protocol te volgen.[1] Voor de verkiezing van de leden van de eilandsraden en van de kiescolleges in Caribisch Nederland, geldt dat dit protocol van toepassing is, met dien verstande dat, waar in dit protocol "gemeentelijk stembureau" staat, mede gelezen en verstaan dient te worden "stembureau van het openbaar lichaam". Dit protocol is niet van toepassing op het briefstembureau voor de verkiezing van de leden van het kiescollege voor Nederlanders die geen ingezetenen zijn. Het gemeentelijk stembureau verantwoordt in het proces-verbaal dat het controleprotocol uitgevoerd is. De controle van de optellingen draagt bij aan de controleerbaarheid en transparantie van de verkiezing.

De controle gebeurt op basis van de optellingen van 3 willekeurige lijsten (steekproef). De vastgestelde lijsttotalen per stembureau moeten bij elkaar opgeteld hetzelfde zijn als het gemeentetotaal van die lijst, zoals opgeteld door de uitslagprogrammatuur. De controle is hetzelfde voor centrale stemopneming (CSO) en decentrale stemopneming (DSO). Alleen de processen-verbaal waarin de vastgestelde lijsttotalen per stembureau staan verschillen.

Stap 1: Loting van 3 lijsten

Controleer de optelling van 3 lijsten (steekproef). Welke 3 lijsten dit zijn, gaat via loting. Alle aan de verkiezingen deelnemende lijsten hebben een lot. Deze loten gaan in een pot waarbij niet te zien is welk lot bij welke lijst hoort. Trek vervolgens 3 loten. Controleer deze 3 lijsten.

Stap 2: Bereid de spreadsheet voor

Vul de digitale spreadsheet in met de 3 gelote lijsten. U heeft deze spreadsheet van de Kiesraad gekregen, via het overdrachtsplatform 'Teluitslagen'. Doe dit op een andere computer dan waar de uitslagprogrammatuur op draait. U kunt er ook voor kiezen de controle op papier te doen. Bijvoorbeeld als u weinig stembureaus heeft.

De spreadsheet komt er als volgt uit te zien:

Stembureau	Lijst A	Lijst B	Lijst C
Stembureau 1			
Stembureau 2			
Stembureau 3			
Stembureau 4			
Stembureau 5			
Stembureau 6			
Stembureau 7			
Stembureau 8			
Stembureau 9			
Stembureau 10			
Stembureau 11			
Stembureau 12			
Etcetera			
Totaal			

→ Vervang A, B, C door de lijstnummers van de lijsten die u controleert.

[1] Is er een besluit tot een *integrale* hertelling of een herstemming? Doorloop het controleprotocol dan opnieuw.

Stap 3: Invoeren lijsttotalen

Vul het totaal aantal uitgebrachte stemmen op de te controleren lijsten per stembureau in op de spreadsheet. Deze neemt u over van het proces-verbaal N 10-1 (DSO) of van het proces-verbaal Na 31-2, Bijlage 1 (CSO). U kunt direct starten met invoeren in de spreadsheet na de invoer van het betreffende stembureau in de uitslagprogrammatuur.

Stap 4: Vergelijken lijsttotalen

Als alle stembureaus in de uitslagprogrammatuur én in de spreadsheet staan, kunt u de controlevergelijking doen.

Vergelijk de totalen van de te controleren lijsten in de spreadsheet met de totalen in het uitgeprinte proces-verbaal (rubriek 2.3 in model Na 31-1 of Na 31-2). De uitslagprogrammatuur genereert dit proces-verbaal.

Zijn de totalen hetzelfde?

Ja → Ga naar stap 7: invullen proces-verbaal.

Nee → Ga naar stap 5.

Stap 5: Controleer op invoerfout spreadsheet

Bekijk bij welke lijst er een verschil is. Controleer op fouten bij de invoer in de spreadsheet. Corrigeer fouten in de spreadsheet.

Zijn de totalen nu wel hetzelfde? Ga naar stap 7: invullen proces-verbaal.

Levert dit geen verklaring op en zijn er nog steeds verschillen? Ga naar stap 6.

Stap 6: Contact met de Kiesraad

Heeft u alle stappen gevolgd en is er nog steeds een verschil tussen het proces-verbaal en de controletelling? Neem direct telefonisch contact op met de Kiesraad voor de vervolgstappen. Misschien is er een fout gemaakt bij het overnemen van de resultaten in de uitslagprogrammatuur. Of misschien werkt de software lokaal niet zoals verwacht.

Stap 7: Invullen proces-verbaal

Zijn de totalen hetzelfde? Vul rubriek 2.5 in van het proces-verbaal van het gemeentelijk stembureau. Het controleprotocol is nu afgerond.